

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 19. april 2004

**HØRINGSUTTALELSE TIL:
FORSLAG TIL FORSKRIFT OM KREDITTFORETAK SOM UTSTEDER
OBLIGASJONER MED SÆRLIG SIKKERHET**

1. Innledning

Vi viser til høringsbrevet av 13. februar 2004 angående forskrift om kredittforetak som utsteder obligasjoner med særskilt sikkerhet. På vegne av Hafslund ASA, Lyse Energi AS, Akershus Energi AS og Eidsiva Energi AS innsendes dette brevet med kommentarer til høringsutkastet.

Selskapene representerer en sektor av norsk økonomi som forvalter betydelige formuesverdier som er knyttet opp til registrert pant i fast eiendom.

På denne bakgrunn har selskapene funnet å ville vurdere i hvilken grad utkastet til forskrifter gir muligheter for å utstede obligasjoner med særskilt sikkerhet i vannkraftanlegg og overføringsanlegg for elektrisk kraft. Konstellasjonen av de fire selskapene har samarbeidet av praktiske grunner. Selskapene vil i forbindelse med høringsnotatet la seg representere av ProCorp ASA ved Pål Raaum og Bernt Stilluf Karlsen. Alle henvendelser knyttet til dette høringsnotatet bes rettet til de nevnte personer og all oppfølging og videre arbeid vil bli koordinert av ProCorp.

Slik vi forstår forslaget til forskrift synes dette å regulere adgangen til å utstede obligasjoner med særskilt sikkerhet i realregistrerbare formuesgoder. Det er således utarbeidet regler for obligasjoner med pant i fast eiendom.

Det synes ikke som om det er søkt å utarbeide regler for obligasjoner med pant i løsøre. Det synes som om departementets oppfatning er at "særskilt sikkerhet" knytter seg til realregistrerbare formuesgoder som ikke er mobile.

Det er i høringsnotatet ikke tatt med egne regler for vannkraftanlegg og overføringsanlegg for elektrisk kraft. Noe slikt behov er ikke strengt tatt nødvendig da fraværet av slik særregulering bare innebærer at vannkraftanlegg og overføringsanlegg for elektrisk kraft er underlagt de samme reglene som annen fast eiendom. Eneste grunn til en særregulering måtte derfor være at de generelle reglene ikke kan anses som hensiktsmessige for slike objekter. Vi kan ikke se at det er nødvendig med særregulering.

Det kan imidlertid være grunn til å se om forskriftene kan tilpasses ytterligere for å tilrettelegge for at det vil bli et likvid marked for obligasjoner med særskilt sikkerhet i vannkraftanlegg og overføringsanlegg for elektrisk kraft. En slik utvikling vil både være egnet til å gi norske energiselskaper positive utviklingsmuligheter og gi virksomhetene nye og gunstige finansieringsmuligheter. Samtidig vil dette kunne gi obligasjonsmarkedet trygge, langsiktige og interessante finansielle instrumenter.

Vi vil således redegjøre for behovet for forskriftstilpassinger av obligasjoner med sikkerhet i vannkraftanlegg og kraftledningsregisteret. En slik tilpassing som foreslås nedenfor vil etter vår mening være egnet til å videreutvikle det norske energimarkedet som et foregangsområde for utviklingen av en deregulert energibransje. Samtidig vil det norske finansmarkedet være med på å utvikle næringen og således ta del i en utvikling med internasjonalt perspektiv og den verdiskaping som dette medfører.

Etter vår mening vil de endringer som foreslås ikke medføre noe behov for lovendringer, men tvert i mot bare innebære en hensiktsmessig utnyttelse av de muligheter lovgivningen gir.

2. Økonomiske bakgrunn og begrunnelse

Norske energiselskaper har høy omsetning og det er nedlagt betydelige investeringer i energisektoren. En kort gjennomgang av bransjen gis derfor nedenfor.

Dersom vi ser bort fra de statseide Statkraft og Statnett samt de private selskapene Norsk Hydro, Elkem og Arendals Fossekompani, viser en gjennomgang av strukturen i norsk energiforsyning at det i dag eksisterer;

- a) 3 større spesialiserte kraftproduksjonsselskaper (med hovedsaklig vannkraftanlegg)
- b) 13 vertikalt integrerte energiselskaper (med vannkraftanlegg, overføringsanlegg for elektrisitet og kraftomsetning mm) med en regional forankring
- c) 20 mellomstore energiselskaper og
- d) 98 små lokale energiselskaper

Nøkkeltallene for disse selskapene ser slik ut (i 2002/2003):

Selskapsgruppe	Omsetning (i mill NOK)	Kraft- produksjon (i GWh)	Inntekter fra elnett (i mill NOK)	Kunder (Antall)	Ansatte (Antall)
Spesialiserte produsenter	2.749	11.098	36	0	427
Regionale energiselskaper	26.034	43.679	7.935	1.662.888	8.902
Mellomstore	6.982	10.337	2.553	421.910	2.243
Små	5.021	2.312	2.462	320.942	2.859
SUM	40.786	67.426	12.986	2.405.740	14.431

(jfr vedlegg 1)

De 16 selskapene som omfatter de spesialiserte produsenter og regionale energiselskaper har tilsammen en langsiktig gjeld på NOK 55.000 mill. En nøktern vurdering tilsier at de samme selskapene har en verdijustert egenkapital på NOK 97.000 mill.

Det kan antas at markedsverdien på vannkraftanleggene til de samme 16 selskapene er NOK 93.000 mill og at markedsverdien på overføringsnettene til de 13 vertikalt integrerte selskapene er NOK 39.000 mill.

3. Obligasjoner med sikkerhet i vannkraftanlegg og overføringsanlegg for elektrisitet

3.1 Innledning

Finansieringsvirksomhetsloven § 2-25 regulerer hva det kan etableres sikkerhet i ved utstedelse av obligasjonslån. Det fremgår av § 2-25 tredje ledd b) at porteføljepant kan omfatte lån sikret ved pant i fast eiendom (eiendomshypoteklån).

Tallene ovenfor viser at energibransjen representerer betydelige realverdier. Samtidig har bransjen en usedvanlig god soliditet i forhold til selskaper i andre bransjer.

Dette har medført at bransjen i dag kan finansiere seg i markedet på gunstige vilkår. Dette skyldes blant annet at aktiva har kunnet bli pantsatt, samt at kommuner og fylker som eiere av selskapene har vært villige til å stille garantier for lån som er tatt opp både direkte fra banker og i obligasjonsmarkedet.

Det er imidlertid en rekke utviklingstrekk som gradvis vil endre situasjonen slik den er beskrevet ovenfor:

- 1) Dagens eiere av energiselskapene (kommuner og fylker) ønsker ikke å tilføre selskapene ytterligere kapital, men vil kontinuerlig vurdere kapitaluttak/salg. Samtidig kan en tenke seg at omfanget av ansvarlige lån til selskapene vil bli bygget ned.
- 2) Bransjen har fortsatt et behov for konsolidering, noe som vil kreve finansiering for å kunne realiseres.
- 3) Selskapene vil ha behov for investeringsmidler dersom energiproduksjonen i Norge skal økes.
- 4) Betydelige nyinvesteringer vil kreves i overføringsnettet dersom dagens leveringskvalitet skal opprettholdes.
- 5) Selv om kommunale garantier til energiselskaper ble avskaffet i 1994 eksisterer det fremdeles en betydelig låneportefølje med slike garantier. Disse lånene vil gradvis måtte erstattes av markedsbaserte lån.

De ovennevnte utviklingstrekk medfører at energiselskapene etter hvert vil bli større aktører i det ordinære lånemarked og gradvis vil måtte tilpasse seg en vanlig konkurransesituasjon om investorenes investeringsmidler.

På denne bakgrunn vil vi arbeide for at de muligheter som nå tilrettelegges for "obligasjoner med særskilt sikkerhet" blir et betydelig og likvid instrument for energibransjen. Våre merknader må sees i denne sammenheng, ut fra et ønske om å få en markeds plass for obligasjoner med særskilt sikkerhet til å fungere.

3.2 Vannkraftanlegg som fast eiendom

Når det gjelder vannkraftanlegg vil disse som regel omfatte fysiske reguleringsanlegg (dammer) vannoverføring(tunneler/rør), kraftstasjonsbygg med produksjonsutstyr (turbiner/transformatorer) og rettigheter knyttet til selve vannfallet. Alle disse anlegg og rettigheter er som regel sikret med heftelser/rettigheter knyttet til konkrete Gnr/Bnr i eiendomsregisteret.

3.3 Overføringsanlegg for elektrisk kraft som fast eiendom

Når det gjelder overføringsanlegg for elektrisk kraft vil disse som regel omfatte en koblingsstasjon (grensesnitt mot kraftanlegget) eller en transformator (grensesnitt mot høyspenningsnettet til Statnett), et ledningsnett med stolper og tilhørende transformatorer.

Grensesnittene mot kraftanlegg og høyspenningsnettet vil være knyttet til fysiske lokasjoner hvor rettighetene til eieren av overføringsanleggene er sikret med heftelser på den faste eiendom eller med konkrete avtaler knyttet til bestemte Gnr/Bnr (der kraftstasjonen/trafoen ligger). De trafoer som er knyttet til det enkelte overføringsnett for elektrisitet (både i regional- i distribusjonsnettet) vil være plassert på egne eiendommer med klart definerte Gnr/Bnr eller med heftelser på eiendommer hvor trafoene er plassert.

Det er lite tvilsomt at alle disse kategoriene er å betrakte som fast eiendom. For overføringsledningene isolert sett er dette særskilt behandlet i NOU 1982: 17 s. 29 annen spalte. Det uttales således:

"Selv om ledningen formelt regnes som fast eiendom, omfattes de ikke av matrikuleringsystemet."

Det er ingen holdepunkter i lovtekst eller forarbeider på at det er tilsiktet å behandle fast eiendom knyttet til produksjon eller overføring av elektrisk kraft annerledes. Fast eiendom registrert i eiendomsregisteret står således ikke i noen særstilling i forhold til annen fast eiendom. Slik eiendom legges derfor til grunn å kunne brukes som særlig sikkerhet i forhold til så vel finansieringsvirksomhetsloven som forskriftene etter loven.

En forskriftsutforming som kan medvirke til at også selve ledningsnettet klart inngår i begrepet fast eiendom vil av de finansielle aktører anses som en fordel.

3.4 Gjeldende rett

Utgangspunktet er at kraftproduksjonsanlegg og overføringsanlegg for elektrisk kraft er å likestille med ordinær eiendoms pant. Pantretten er enten sikret som heftelse på anleggets Gnr/Bnr i grunnboken eller på nettets folium i kraftledningsregisteret. Dette betyr at med

mindre unntak for bestemte eiendomstyper kommer til anvendelse gjelder disse generelle reglene.

3.5 Er det noen grunn til å skille mellom pant i eiendommer som benyttes til vannkraftproduksjon og elektrisitetsoverføring og annen fast eiendom?

Lovgiver har ikke åpnet for at det kan overdras porteføljepant med usikrede lån. Rammeloavgivningen har således bare åpnet for pant med særlig sikkerhet.

Med særlig sikkerhet synes det som om lovgivers intensjon har vært å danne en rammelov som bare omfatter pant i realregistrerbare formuesgoder. I tillegg synes det som om porteføljepant bare skal omfatte fast eiendom og lån sikret av offentlige myndigheter.

Det er ikke i finansieringsvirksomhetsloven § 2-25 gjort noen begrensninger i hvilke typer fast eiendom som det kan være særlig sikkerhet i, men det er i lovteksten skilt mellom boligeiendommer og annen fast eiendom.

Et sentralt moment i lovgivningen synes å være at det er en maksimal akseptabel risiko knyttet til hvert sikkerhetsobjekt og hver låntaker. Det er således oppstilt en 5% begrensning knyttet til hvert panteobjekt og hver låntaker. Spørsmålet er om dette kriteriet er hensiktsmessig for eiendeler i kraftbransjen og ivaretar hensynet til forutsigbarhet i forhold til risiko.

Mens låntakers betjeningsevne i liten grad er knyttet til den faste eiendommen som tjener som sikkerhet ved boliger og annen fast eiendom, er det en direkte sammenheng mellom låntakers betjeningsevne og underliggende eiendom i kraftvirksomheten. Dette innebærer at risikoen ikke er knyttet til at det er separate og forskjellige eiere, men til kraftkundernes betalingsevne og den kontantstrømmen enheten generer til eieren og hvilken underliggende produksjons- eller transportkapasitet som eksisterer.

Ved et mislighold av et lån fra en boligeier vil ofte kontantstrømmen fra låntaker opphøre. Eneste måten å få sikret likviditetsoverføring fra låntaker vil da være å tvangs selge boligen dersom ikke låntaker frivillig begynner å betjene og betale på lånet igjen. En slik prosess vil ta tid.

Ved næringseiendommer vil situasjon når låntaker leier eiendommen ofte være tilsvarende. Noe annerledes vil den imidlertid være dersom eieren leier eiendommen og obligasjonen inneholder sikkerhet i eierens leieinntekter. En viss risiko knyttet til leietagernes betalingsevne vil likevel foreligge. Risikoen vil kunne være betraktelig særlig når eieren har en leietager og alternative leietagere kan være mangelfulle.

Ved kraftproduksjon og energioverføring vil kundene være mange og som regel ha en stor spredning. En kombinasjon hvor pantehaver både kan få kontroll med pantet og kan få kontroll over kontantstrømmen medfører således en relativt liten likviditetsrisiko. Dette innebærer at risikoen i et hypotek knyttet til enkeltstående kunder og objekter i kraftvirksomhet som regel er relativt mindre enn ved annen fast eiendom. Disse realiteter bør derfor vurderes i forhold til 5% begrensningen knyttet til hvor mye som kan lånes til enkeltkunde/enkeltojekt. Kriterier på hva som er å betrakte som en låntaker/et låneobjekt når

og vannkraftanlegg og overføringsanlegg for elektrisitet er panteobjekter bør derfor vurderes nærmere. Selskapene arbeider med en slik vurdering. Nedenfor følger noen foreløpige vurderinger.

Den relevante enhet for å vurdere risikospredningen burde være hver konsesjonsberettigede enhet og ikke den formelle eieren.

Eierinteresser i vannkraftanlegg er ofte organisert ved at flere ulike bakenforliggende eierinteresser er eiere i kraftanlegget. Dette bør forskriftsutformingen ta høyde for. Den uklarhet som evt. er knyttet til selve kraftledningene kan fjernes gjennom presiserende tolkninger i forbindelse med utarbeidelse av forskriften slik som foreslås i dette høringsnotatet.

Kraftvirksomhet som eies av aksjeselskaper reiser ikke særskilte problemstillinger. Ofte er imidlertid kraftvirksomhet organisert som ansvarlige selskaper eller med delt ansvar (DA). Det legges til grunn at partene i et DA kan avtale at hver part gis anledning til å pantsette sin andel av kraftanlegget. En slik pantsettelse vil i så tilfelle være i overensstemmelse med at hver part i DA'et blir bruttolignet for sin andel av vannkraftanlegget.

Noen kraftselskaper er å betrakte som indre selskaper hvor en av deltagerne er registrert og opptrer som en eier, mens de øvrige selskapene som er med bare har en uttaksrett. Her kan bare den deltageren som er registrert som hjemmelshaver til eiendommen pantsette eiendommen. Uttaksretten vil som et utgangspunkt bare være en rett til å bruke eiendommen og således antageligvis ikke være en fast eiendomsrett som kan pantsettes under obligasjonen. Skal pantsettelse skje er man således avhengig av et samvirke mellom de ulike deltagerne.

Noen selskaper er registrert som sameier hvor deltagerne har ideelle andeler i en eiendom. Her kan de ideelle andelene i eiendommen pantsettes av de ulike deltagerne.

4. Blanding av ulike typer sikkerhet

I energiselskapene vil en "obligasjon med særskilt sikkerhet" enten være en obligasjon med sikkerhet i et vannkraftanlegg eller i et overføringsanlegg for elektrisk kraft.

Det er vår oppfatning at det av hensyn til standardisering av produktene, markedsføring mot utlandet og likviditet i obligasjonene vil være nødvendig å etablere "standardprodukter" som investorene kan forholde seg til. Dersom slike "standardobligasjoner" kan blandes sammen med andre typer lån vil dette skape usikkerhet i markedet og således svekke verdien av de finansielle instrumentene.

Det kan i denne sammenheng nevnes at det er en rekke forhold ved energibransjen som vil gjøre at kreditor i en konkurssituasjon ikke bare vil ha "særskilt sikkerhet", men også ha en operativ organisasjon på plass til å forvalte og drive de pantsatte aktiva videre. Dette har bl.a. sammenheng med at dagens driftssentraler for vannkraftanlegg og overføringsanlegg for elektrisitet som regel betjener en rekke forskjellige vannkraftanlegg og overføringsanlegg for elektrisitet. Disse sentralene vil fortsette overvåking og drift av anleggene selv om eieren av ett anlegg skulle gå konkurs.

Tilsvarende utvikling ser en innen funksjoner som operatøroppgaver knyttet til drift og vedlikehold av overføringsanlegg for elektrisitet og vannkraftanlegg. Organisasjonen som står ansvarlig for dette har ofte langt flere oppdragsgivere enn den enkelte eier av vannkraftanlegget eller overføringsanlegg for elektrisitet. Disse driftsorganisasjonene vil fortsette selv om eieren av anleggene skulle gå konkurs. Ovennevnte forhold tilsier at det bør være mulig å vedtektsfeste begrensning i kredittforetakets virkeområde.

5. Ulike bestemmelser i forskriftsregelverket

5.1 Forslag til forskrifter om blanding av lånetyper i foretak og porteføljer, Forskriftens punkt 2

Vi legger til grunn at det vil være hensiktsmessig å kunne ha adgang til å vedtektsfeste for kredittforetak at de bare skal ha anledning til å yte lån med sikkerhet i vannkraftanlegg og overføringsanlegg for elektriske kraft og annen eiendom knyttet til slik virksomhet.

Dette vil medføre en spesialisering av kredittforetaket og en forsterket mulighet til å standardisere obligasjonene som er sikret med mer spesialiserte pant. For investorene vil en slik spesialisering og oppbygging av spisskompetanse være en fordel.

Det foreslås således som nytt annet ledd:

”Det kan for eiendomshypotek i vedtektene bestemmes at lån bare kan ytes med sikkerhet i spesielt definerte faste eiendommer knyttet til en bransje, kategorier av eiendommer eller andre begrensninger av hvilke panteobjektet som skal kunne brukes som særlig sikkerhet.”

Det anses ikke nødvendig i forskriften å begrense hvilke vedtektsmessige begrensninger som kan oppstilles.

5.2 Forskriftens punkt 9-forslag til nytt punkt 10

I sammenheng med realkreditter er det diversifisering av panteobjektene og ikke låntaker som står sentralt i forbindelse med risikostyring. Dermed bør det legges til grunn at 5% begrensningen gjelder for hvert enkelt panteobjekt (vannkraftanlegg/overføringsanlegg for elektrisitet), uavhengig om pantene skulle eies av samme selskap eller samme konsern. Dette har sammenheng med at hvert enkelt vannkraftanlegg eller overføringsanlegg kan identifiseres og avgrenses for seg selv, samt at inntektsstrømmen fra et vannkraftanlegg ikke påvirkes selv om eieren av et annet anlegg skulle gå konkurs.

Tilsvarende vil et overføringsanlegg for elektrisk kraft ha en inntektstrøm som er sikret i avtaler med en rekke uavhengige forbrukere. Disse forbrukerne vil ikke være påvirket av om eieren av et annet overføringsanlegg går konkurs.

Tilsvarende bør det ikke ha betydning for 5% begrensningen i forhold til lånegiver at en konsesjonshaver har flere konsesjoner knyttet til drift av overføringsanlegg for elektrisitet. En konsesjonshaver med flere konsesjoner vil således ikke være tvunget til å overdra disse til

andre konsernselskaper for at 5% begrensningen ikke skal virke begrensende på lånemulighetene. En slik tolkning vil bare innby til tilpasninger i forhold til lovverket uten at dette for lånegivere som allerede har pant innenfor 60% av eiendomsverdien virker reduserende for risikoen de utsettes for.

Det bør presiseres at definisjonen av 5% begrensningen gjelder uavhengig av om de enkelte konsesjoner senere skulle ha blitt sammenføyd fordi slike sammenføyninger ikke bør begrense de finansielle muligheter som konsesjonshaveren har til å benytte de underliggende eiendomsverdier som sikkerhet. Alternativt bør det være akseptabelt at en konsesjon blir delt i flere konsesjoner.

Risikoelementet vil videre avhenge av hvilken adgang panthaver har til de underliggende kontantstrømmer ved et mislighold av et lån. Ved en tilleggssikkerhet i slike fordringer vil likviditetsrisikoen knyttet til låntaker kunne reduseres betydelig.

Dette fordi den reelle økonomiske risikoen i slike situasjoner er nærmere knyttet til strømkundene enn kraftselskapet som eier pantet all den tid som obligasjonseierne kan tiltre pantet og fordringene. Det vises i denne sammenheng til det som er sagt foran om at en driftsorganisasjon som regel vil være operativ umiddelbart ved en slik overtagelse.

Disse hensyn kan også gjøre seg gjeldende i andre sammenhenger. Vi foreslår derfor en mer generell adgang for kredittforetaket til å gå utover 5% begrensningen når det stilles tilleggssikkerhet på minst 5% av verdien av pantesikkerheten:

”10. Porteføljepant med tilleggssikkerhet

Ved porteføljepant kan et kredittforetaks utlån til samme låntaker økes til opptil 20% av det samlede utlån, når låntaker stiller tilfredsstillende sikkerhet. Som tilfredsstillende sikkerhet regnes i alle tilfelle enhver annen form for pantesikkerhet iht pantelovens kapitler 2, 3 eller 4 eller garanti som minst utgjør 5% av verdien av pantesikkerheten ved utbetaling av lånet. I andre tilfelle godkjenner Kredittilsynet om sikkerheten er tilfredsstillende.

5.3 Elektrisitetsledninger som fast eiendom

For at investormarkedet skal godta at selve elektrisitetsledningen i et overføringsanlegg for elektrisk kraft skal omfattes av begrepet ”pant i fast eiendom” er det vår oppfatning at det er tilstrekkelig at dette på en hensiktsmessig måte omtales i tilknytning til arbeidet med forskriftene, uten at forskriftene som sådan bør endres.

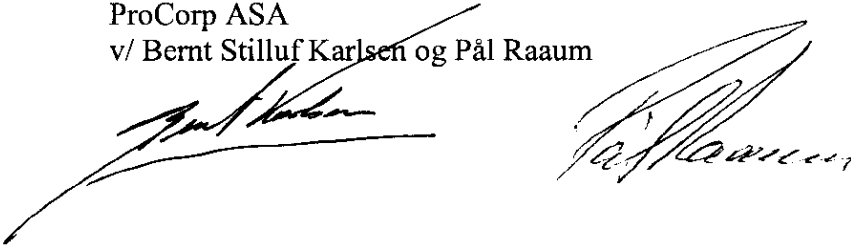
6. Oppsummering

Selskapene Hafslund ASA, Lyse Energi AS, Akershus Energi AS og Eidsiva Energi AS anser det foreliggende forslag til forskrifter knyttet til obligasjoner med særskilt sikkerhet som et hensiktsmessig redskap for å få et likvid marked for slike obligasjoner. Selskapene vil imidlertid anmode om at departementet vurderer;

- 1) En presisering av at selve elektrisitetsledningene omfattes av fast eiendoms begrepet.
- 2) En mulighet for kredittforetak til å vedta forskrifter som begrenser de objekter et kredittforetak kan ha i sin portefølje.
- 3) En generell mulighet for at det kan etableres en 25% grense for en låntaker/låneobjekt dersom det stilles tilleggssikkerhet.

Med vennlig hilsen
ProCorp ASA
v/ Bernt Stilluf Karlsen og Pål Raaum

The image shows two handwritten signatures in black ink. The signature on the left is for Bernt Stilluf Karlsen, and the signature on the right is for Pål Raaum. Both signatures are fluid and cursive.

Henvendelser knyttet til denne høringsuttalelsen kan rettes til:
ProCorp ASA
v/ Bernt Stilluf Karlsen og Pål Raaum
PB 1988 Vika
0125 Oslo
Tlf: 2247-8820

Vedlegg 1

Spesialiserte produsenter

Selskap	Omsetning (i NOK mill)	Kraftproduksjon (i GWh)	Inntekter fra EI- nett (i NOK mill)	Kunder (Antall)	Ansatte (Antall)
E-Co Energi	1 981	7 154	36	0	296
Akershus Energi	436	2 293	0	0	97
Østfold Energi	332	1 651	0	0	34
Sum for 3 selskaper	2 749	11 098	36	0	427

Regionale energiselskaper

Selskap	Omsetning (i NOK mill)	Kraftproduksjon (i GWh)	Inntekter fra EI- nett (i NOK mill)	Kunder (Antall)	Ansatte (Antall)
Troms Kraft	1 200	1 092	365	63 000	357
Salten Kraftsamband	636	1 638	92	26 000	140
Helgelands Kraft	702	935	257	42 000	253
NTE	1 522	2 530	446	74 781	928
TrønderEnergi	681	1 513	206	29 038	288
Trondheim Energiverk	1 326	3 158	351	86 600	441
BKK (a)	2 723	6 531	974	179 358	1 026
Lyse	2 842	5 607	582	118 985	519
Agder Energi	2 373	7 436	722	153 142	935
Skagerak (a)	1 981	5 028	844	184 984	834
Energiselskapet Buskerud (b)	953	3 155	306	0	315
Eidsiva konsern	1 865	2 256	593	102 000	676
Hafslund	7 228	2 800	2 197	603 000	2 190
Sum for 13 selskaper	26 034	43 679	7 935	1 662 888	8 902

(a) Totalt antall kunder Fjordkraft 364 342

(b) Inkluderer Vardar

Mellomstore energiselskaper

Selskap	Omsetning (i NOK mill)	Kraftproduksjon (i GWh)	Inntekter fra EI- nett (i NOK mill)	Kunder (Antall)	Ansatte (Antall)
Bodø	220	60	89	23 042	80
Eidefoss	155	350	65	11 500	74
Fredrikstad	769		268	25 000	76
Haugaland	583	300	239	50 000	195
Hålogaland	262	297	114	21 869	102
Istad	468	190	131	24 000	145
Mjøskraft	279		130	0	118
Narvik	278	946	66	0	88
NEAS	216	183	115	22 667	97
Oppland Energi	487	1 758	30	0	25
Ringerikskraft	224	283	80	19 291	90
Sogn og Fjordane	495	1 285	161	26 000	204
Sognekraft	166	430	47	7 800	55
Sunnhordland	264	1 696	98	0	75
Sunnfjord	130	233	89	13 730	97
Tafjord	613	1 172	171	27 900	212
Tussa	493	493	157	26 100	221
Varanger	269	436	119	15 800	114
Vest-Telemark	137	225	59	10 950	70
Østfold/Fortum	475	0	325	96 261	105
Sum for 20 selskaper	6 982	10 337	2 553	421 910	2 243

Små energiselskaper

Selskap	Omsetning (i NOK mill)	Kraftproduksjon (i GWh)	Inntekter fra EI- nett (i NOK mill)	Kunder (Antall)	Ansatte (Antall)
Sum for 98 selskaper	5 021	2 312	2 462	320 942	2 859
Totalt for alle selskaper					
Sum for 134 selskaper	40 786	67 426	12 986	2 405 740	14 431